

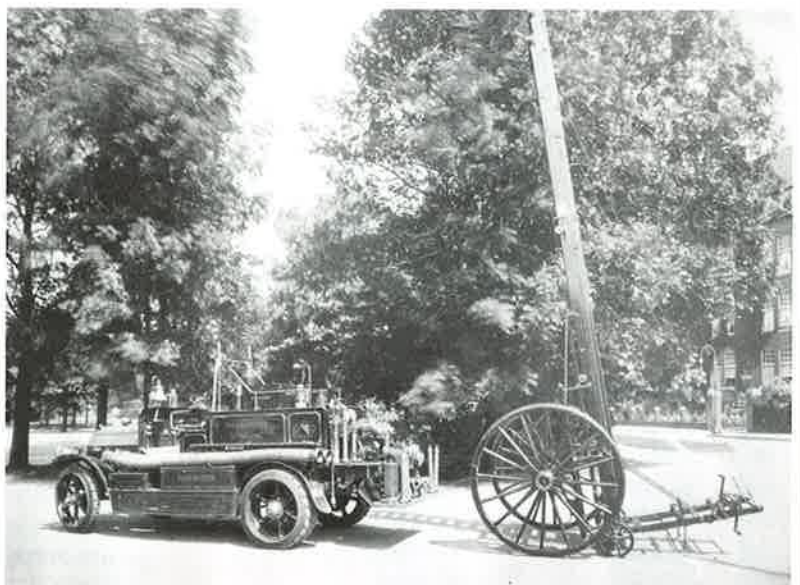
De Dennis autospuit van 'toen'

A.J. Vesseur

Toen de brandweer van Utrecht in 1920 weer tot uitbreiding van haar materieel overging viel de keus op een Dennis. Een Dennis autospuit van het type '1914'.

Of deze keus nu op de technische eigenschappen berustte dan wel op een toevalstreffer; wellicht is het dit laatste geweest. Immers Utrecht beschikte toen al over 2 autospuiten van het Franse merk Drouville geleverd door het Belgisch ingenieursbureau Vervoort. Deze Belg had al jaren goede contacten met de leiding van de Utrechtse brandweer en daarbij beschikte hij over een grote overredingskracht.

Al enkele jaren was hij tevens vertegenwoordiger voor Dennis brandweervoertuigen, maar in

België noch Nederland toonde men aanvankelijk belangstelling. In Utrecht lukte het echter wel.

Ook al hadden andere steden bijna uitsluitend gekozen voor Benz (Mercedes) en zochten de kleinere plaatsen een wat goedkopere oplossing in de T- en A-Fords met Nederlandse opbouw, Utrecht koos voor de Dennis.

Mogelijk heeft de goede relatie met de Belgische Brandweerverfederatie hier ook nog een rol bij gespeeld.

Ook zal de machinist-werkmeester wel geïmponeerd zijn geweest door het robuuste uiterlijk van de autospuit.

De beide reeds in dienst zijnde Drouville autospuiten waren namelijk beslist geen krachtpaters. De chassis' waren afkomstig van personenwagens van het merk Lorraine-Dietrich en alleen door aanpassing van het verenpakket en de toepassing van andere wielen konden zij als autospuit dienst doen.

Technische gegevens:

- Fabrikaat:** Dennis Bros Ltd., Guildford, England. Model 'Dennis 1914'.
- Motor:** White and Poppe, 4 cilinders, 4-tact. 75 BHP (56 kW) bij 1150 omw./min.
- Overbrenging:** 4 versnellingen vooruit; differentieel met wormwiel aandrijving.
- Max. snelheid:** 40 MPH (64 km/uur).
- Pomp:** Gwynne, 3-traps centrifugaat; ontluichtingspomp, dubbel uitgevoerde zuigerpomp
- Opbrengst:** Volgens fabrieksopgave 1000 GPM, dat is 4500 l/min. In de praktijk is echter nooit meer gemeten dan 2400 liter/min. Bij 80 mwk opvoerhoogte.
- Ladder:** Type 'Escape', fabrikaat Bailey. Een 3-delige verrijdbare ladder met een maximale uitdraaihoogte van 47 ft./6 inches (14,5 meter).

De pompen van Drouville, echte zuigerpompen, voldeden echter uitstekend. Niet voor niets zijn deze pompen dan ook herhaaldelijk overgebouwd en 30 jaar na levering werden ze nog gebruikt bij de brand van het centraal station (1939) en van het warenhuis Galeries Modernes (1938). Hoe dan ook, de Dennis –eigenlijk al een overjarig model– werd aangekocht. Utrechts brandweer was op slag verliefd op dit voertuig. Wat een juweeltje! Zo robuust, zo echt brandweer! Een waar paradepaardje. Dat het voertuig was voorzien van een zogenaamde escapeladder van

15 meter lengte derde niemand. Kenners weten echter dat voor het juiste gebruik van een dergelijke ladder een uitgebreide exercitie met veel herhalingsoefeningen is vereist.

Zo'n escapeladder is een vrij zwaar uitgevoerde 3-delige uitschuifladder welke is gemonteerd op een verrijdbaar onderstel bestaande uit twee grote en twee kleine wielen. Het geheel hangt als het ware op de autospuit. Het afnemen, verplaatsen, opstellen tegen de gevel en uitdraaien diende door 4 man te gebeuren. Deze 4 mensen vormden een team dat alleen door goed oefenen de ladder kon bedienen.

Mede door de toenmalige organisatie kwam hier niet veel van terecht. Het vaste personeel bestond overwegend uit chauffeurs; de vijf ploegen voor de nacht- en weekenddiensten (tegen vergoeding geconsigneerde vrijwilligers) oefenden wel, maar niet bepaald fanatiek. En de echte vrijwilligers van de spuitkringen kwamen nooit verder dan hun slangenwagens. Gevolg van dit alles was dan ook dat het voertuig niet voor de eerste uitruk werd benut. Pas bij grote branden of hulpverlening (bijstand) buiten de gemeente rukte de Dennis uit.

Prachtig zo'n uitruk. De zware koperen bel had een klank als een kerkklok! Pompen kon hij als de

De grote bel

Wie ooit in Utrecht de post 'Centrum' heeft bezocht (Helling 20) heeft wellicht in de gang een koperen bel zien hangen.

Niets bijzonders, zult u zeggen, want die kom je wel meer tegen in brandweerkazernes. Toch heeft deze bel een historische achtergrond. Hij heeft namelijk deel uitgemaakt van de 'Dennis', toen beter bekend onder de naam 'Autospuit 3'. De wagen was uitgerust met een grote koperen bel voorzien van een heel apart allemanseindje; dat wil zeggen het touw van de klepel.

Toen de Dennis in 1953 onder slopershanden geruisloos van het toneel verdween is er gelukkig toch nog iemand geweest die althans de bel veilig heeft gesteld voor het nageslacht. Jammer genoeg is het bijzondere 'allemanseindje' echter verloren gegaan. Na opheffing van de post centrum aan de Minrebroederstraat/ Ganzenmarkt is de bel meeverhuisd naar de nieuwe post centrum bij de Briljantlaan.

Wat nu echter aan de klepel bungelt is deze bel onwaardig. Reden voor mij, als brandweehistoricus, hier wat aan te gaan doen. Een passende oplossing vond ik bij Elkon's Handelsonderneming in Tholen, een bedrijf wat gericht is op de verkoop en onderhoud van veiligheidsartikelen. Mijn vriend, de directeur/eigenaar van deze onderneming, is een verwoed zeezeiler en daardoor goed bekend met schiemanswerk: dat wil zeggen het vlechten van knopen van touw. Geheel belangeloos heeft hij een mooi klepeltouw geknoopt waardoor de bel weer wat van zijn oude glorie heeft teruggekregen en er weer fleurig en indrukwekkend bijhangt. Hiermee heeft Utrechts Brandweer een stukje historie terug.

Wie de post centrum bezoekt, kijk er eens naar en roer ook even de klepel, want ook de klank van deze bel is heel bijzonder.

beste. De Gwynne centrifugaalpomp met zuigerontluchting werkte altijd

probleemloos. Maar de zuigslagen dat waren toch ondingen! Zo'n echt stukje draadkoppelingen van puur brons, elk voorzien van 4 grote nokken. Afleggen op open water, dat was dan ook een bezoe-king voor het personeel.

Branden van betekenis waarbij de Dennis heeft dienst gedaan zijn onder andere warenhuis Galeries Modernes (1938) en het Centraal station (1939). Buiten Utrecht onder meer bij de brand van de olie- en lijnkoekenfabriek van Van Vollenhoven te Amersfoort in 1938 en bij de brand in het groot seminarie te Driebergen-Rijssen-burg, alweer in 1938, het jaar van veel grote branden!

Na een aantal jaren in reserve-dienst werd de Dennis in 1953 verkocht voor de sloop. Dit laatste is kort daarna dan ook gereali-seerd. 'Sic transit gloria'; jammer, maar het is niet anders.

